

סדר עולם רבה פרק ו

פ' א ביום השביעי אחר עשרת הדברות עלה משה להר, שנאמר וישכן כבוד ה' על הר סיני ויכסהו הענן ששת ימים (שמות כד טז), לטהרו למשה, ויקרא אל משה ביום השביעי מתוך הענן וגו', ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה (שם), בי"ז בתמוז ירד ושבר את הלוחות, ויהי ממחרת ויאמר משה אל העם אתם חטאתם וגו' (שם לב ל), עלה בשמנה עשר בתמוז, וביקש רחמים על ישראל, דכתיב ואתנפל לפני ה' את ארבעים היום ואת ארבעים הלילה אשר התנפלתי כי אמר ה' וגו' (דברים ט כה), באותה שעה נתרצה הקב"ה לישראל ואמר למשה לפסול לוחות שניות ולעלות, שנאמר בעת ההוא אמר ה' אלי פסל לך שני לוחות אבנים כראשנים ועלה אלי ההרה ועשית לך ארון עץ (שם י א), ירד בעשרים ושמנה באב ופסל שני לוחות, שנאמר ויפסל שני לוחות אבנים כראשנים וישכם משה בבקר וגו' (שמות לד ד), ועלה בעשרים ותשעה באב ונשנית לו תורה פעם שניה, שנאמר ואנכי עמדתי בהר כימים הראשנים ארבעים יום וארבעים לילה וגו' לא אבה ה' השחיתך (דברים י י), כימים הראשנים, מה הראשונים מרוצין, אף שניים מרוצין, אמור מעתה אמצעיים בכעס, ירד בי' בתשרי והוא היה יום הכיפורים, ובישרם שנתרצה לפני המקום, שנאמר וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו (שמות לד ט), לפיכך נתקיים יום חוק וזכרון לדורות, שנאמר והיתה זאת לכם לחקת עולם (ויקרא טז לד), ויהי ברדת משה וגו', וישבו אליו וגו', ואחרי כן נגשו כל בני ישראל ויצום וגו' (שמות לד), מה צום, צום לעשות את המשכן, התחילו לעסוק במלאכת המשכן, ויבאו כל איש אשר נשאו לבו וגו' (שם לה כא)

תנחומא - כי תשא סימן לא

פ' א (לא) פסל לך, אימתי ירד משה מן ההר, אמר רבי יהודה בר שלום ק"כ יום עשה משה אצל הקב"ה כיצד בחדש השלישי לצאת בני ישראל וגו' בששה בחדש נתן להם

עשרת הדברות וכתוב בו ומשה עלה אל האלהים ועשה שם ארבעים יום כ"ד מסיון וי"ו מתמוז הרי מ' יום, ירד בי"ז בתמוז ראה את העגל ושבר את הלוחות ורדה את הסרוחין י"ח וי"ט, וחזר ועלה בעשרים שנאמר ויהי ממחרת ויאמר משה אל העם אתם חטאתם חטאה גדולה ועתה אעלה אל ה' וגו' וכתוב וישב משה אל ה' ויאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדולה וגו' עשה שם עשרה מן תמוז וכל חדש אב הרי ארבעים יום, עלה בר"ח אלול כשא"ל פסל לך והיה נכון לבקר וגו' ויפסול וישכם משה בבקר ויעל, עשה שם אלול כלו ועשרה מתשרי וירד בעשור והיו ישראל שרוים בתפלה ותענית ובו ביום נאמר לו למשה סלחתי כדברך וקבעו הקב"ה יום

סליחה

ומחילה לדורות שנאמר (ויקרא טז) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר, ומיד צוה לו למשה ועשו לי מקדש, פסל לך והיה נכון לבקר כך בראשונה ויהי ביום השלישי בהיות הבקר וגו' וכאן וגם איש אל ירא, הלוחות ראשונות על שנתנו בפומבי לפיכך שלטה בהם עין הרע ונשתברו וכאן א"ל הקב"ה אין לך יפה מן הצניעות שנאמר (מיכה ו) ומה ה' דורש ממך כי אם עשה משפט ואהבת חסד והצנע לכת.

כתובות דף סב:

אזיל איעסק ליה לבריה בי ר' יוסי בן זימרא, פסקו ליה תרתי סרי שנין למיזל בבי רב. אחלפיה קמיה, אמר להו ניהוו שית שנין. אחלפיה קמיה, אמר להו איכניס והדר איזיל. הוה קא מכסיף מאבוה א"ל בני, דעת קונך יש בך, מעיקרא כתיב {שמות ט"ו} תביאמו ותטעמו, ולבסוף כתיב {שמות כ"ה} ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

במדבר רבה פרשה ג

פ' ה ה תחת כל בכור פטר רחם בבני ישראל בתחלה היתה העבודה בבכורות ולפי

שקלקלו

בעגל זכו לויים על שלא טעו בעגל ליכנס תחתיהם כי לי כל בכור וגו'

תנחומא - תרומה סימן ח

פ' א (ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם אימתי נאמר למשה הפרשה הזו של משכן ביום

הכפורים עצמו אע"פ שפרשת המשכן קודמת למעשה העגל, א"ר יהודה בר' שלום אין

מוקדם ומאוחר בתורה שנאמר (משלי ה) נעו מעגלותיה לא תדע מטולטלות הן שביליה של תורה ופרשותיה, הוי ביום הכפורים נאמר למשה ועשו לי מקדש, מנין שכן עלה משה בששון בסיון ועשה ארבעי יום וארבעי לילה ועוד עשה ארבעים ועוד עשה ארבעי הרי מאה ועשרים ואתה מוצא שביום הכפורים נתכפר להם ובו ביום א"ל הקדוש ב"ה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם כדי שידעו כל האומות שנתכפר להם מעשה העגל, ולכך נקרא משכן העדות שהוא עדות לכל באי העולם שהקב"ה

שוכן

במקדשכם, אמר הקדוש ב"ה יבא זהב שבמשכן ויכפר על זהב שנעשה בו העגל

שכתוב

בו (שמות לב) ויתפרקו העם את כל נזמי הזהב וגו' ולכן מתכפרין בזהב וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב, אמר הקב"ה (ירמיה ל) כי אעלה ארוכה לך

וממכותיך

ארפאך.

יבמות דף ו.

יכול יתיירא אדם ממקדש תלמוד לומר את שבתותי תשמורו ואת מקדשי תיראו, נאמרה שמירה

בשבת ונאמרה מורא במקדש....

רמב"ם הל' בית הבחירה פרק ז הלכה י

ואסור לאדם שיעשה בית תבנית היכל, אכסדרא תבנית אולם, חצר כנגד העזרה, שולחן בצורת

שולחן, ומנורה בצורת מנורה...

רמב"ם הל' בית הבחירה פרק א הלכה ג

כיון שנבנה המקדש בירושלים נאסרו כל המקומות כולן לבנות בהן בית לה' ולהקריב בהן קרבן, ואין שם בית לדורי הדורות אלא בירושלים בלבד ובהר המוריה...

חגיגה דף יג:

כתוב אחד אומר {יחזקאל א'} ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין לארבעתם ופני שור מהשמאל לארבעתן וגו' וכתוב {יחזקאל י'} וארבעה פנים לאחד פני האחד פני הכרוב ופני השני פני אדם והשלישי פני אריה והרביעי פני נשר ואילו שור לא קא חשיב אמר ריש לקיש יחזקאל ביקש עליו רחמים והפכו לכרוב. אמר לפניו רבונו של עולם קטיגור יעשה סניגור מאי כרוב אמר רבי אבהו כרביא, שכן בבבל קורין לינוקא רביא. אמר ליה רב פפא לאביי אלא מעתה, דכתיב פני האחד פני הכרוב ופני השני פני אדם והשלישי פני אריה והרביעי פני נשר היינו פני כרוב היינו פני אדם אפי' רברבי ואפי' זוטרי.

יומא דף יט:

תנו רבנן מעשה בצדוקי אחד שהתקין מבחוץ

והכניס. ביציאתו היה שמח שמחה גדולה. פגע בו אביו, אמר לו בני, אף על פי שצדוקין אנו מתיראין אנו מן הפרושים. אמר לו כל ימי הייתי מצטער על המקרא

הזה {ויקרא טז} כי בענן אראה על הכפרת. אמרתי, מתי יבוא לידי ואקיימנו.
עכשיו שבא לידי לא אקיימנו אמרו לא היו ימים מועטין עד שמת והוטל באשפה,
והיו תולעין יוצאין מחוטמו. ויש אומרים ביציאתו ניגף. **דתני רבי חייא כמין**
קול נשמע בעזרה, שבא מלאך וחבטו על פניו. ונכנסו אחיו הכהנים ומצאו ככף
רגל עגל בין כתפיו, שנאמר {יחזקאל א} ורגליהם רגל ישרה וכף רגליהם ככף
רגל עגל.

יומא דף סט:
ויצעקו אל ה' אלהים בקול גדול מאי אמור אמר רב ואיתימא רבי יוחנן בייא, בייא היינו
האי

דאחרביה למקדשא, וקליה להיכליה, וקטלינהו לכולהו צדיקי, ואגלינהו לישראל
מארעהון, ועדיין מרקד בין. כלום יהבתיה לן אלא לקבולי ביה אגרא לא איהו
בעינן. ולא אגריה בעינן. נפל להו פיתקא מרקיעא, דהוה כתב בה אמת. אמר רב
חנינא, שמע מינה חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת. אותיבו בתעניתא תלתא יומין
ותלתא לילואתא, מסרוהו ניהליהו. נפק אתא כי גוריא דנורא מבית קדשי
הקדשים. אמר להו נביא לישראל היינו יצרא דעבודה זרה, שנאמר {זכריה ה'
ו' } ויאמר זאת הרשעה. בהדי דתפסוה ליה אשתמיט ביניתא ממזייא, ורמא קלא, ואזל
קליה ארבע מאה פרסי. אמרו היכי נעביד דילמא חס ושלוה מרחמי עליה מן שמיא.
אמר להו נביא שדיוהו בדודא דאברא, וחפיוהו לפומיה באברא, דאברא משאב שאיב
קלא, שנאמר {זכריה ה' } ויאמר זאת הרשעה וישלך אתה אל תוך האיפה וישלך את
אבן העופרת אל פיה. אמרו הואיל ועת רצון הוא נבעי רחמי איצרא דעבירה. בעו
רחמי ואמסר בידיהו. **אמר להו חזו דאי קטליתו ליה להווא כליא עלמא. חבשוהו**
תלתא יומי, ובעו ביעתא בת יומא בכל ארץ ישראל ולא אשתכח. אמרי היכי נעביד
נקטליה כליא עלמא ניבעי רחמי אפלגא פלגא ברקיעא לא יהבי. כחלינהו לעיניה,
ושבקהו.

יומא דף נד:
כאיש המעורה בלווייה שלו. אמר ריש לקיש בשעה שנכנסו נכרים להיכל ראו
כרובים המעורין זה בזה, הוציאון לשוק ואמרו ישראל הללו, שברכתן ברכה
וקללתן קללה, יעסקו בדברים הללו מיד הזילום, שנאמר {איכה א' } כל מכבדיה
הזילוה כי ראו ערותה.

מלכים א פרק כב פסוק מד
אך הבמות לא סרו עוד העם מזבחים ומקטרים בבמות:
מלכים ב פרק יב פסוק ד
רק הבמות לא סרו עוד העם מזבחים ומקטרים בבמות:
מלכים ב פרק יד פסוק ד
רק הבמות לא סרו עוד העם מזבחים ומקטרים בבמות:
מלכים ב פרק טו פסוק ד
רק הבמות לא סרו עוד העם מזבחים ומקטרים בבמות:
מלכים ב פרק טו פסוק לו
רק הבמות לא סרו עוד העם מזבחים ומקטרים בבמות...
מלכים ב פרק טז פסוק ד
ויזבח ויקטר בבמות ועל הגבעות ותחת כל עץ רענן:
מלכים ב פרק יז פסוק י'
במות בכל עריהם ממגדל נוצרים עד עיר מבצר: ויצבו להם מצבות ואשרים על כל גבעה
גבהה ותחת כל עץ רענן:
מלכים ב פרק יז פסוק לג
ויהיו יראים את ה' ויעשו להם מקצותם כהני במות ויהיו עשים להם בבית הבמות
מלכים ב פרק כא פסוק ג

וישב יובן את הבמות אשר אבד חזקיהו אביו ויקם מזבחת לבעל ויעש אשרה כאשר עשה אחאב
מלך ישראל וישתחו לכל צבא השמים ויעבד אתם :
מלכים ב פרק כג פסוק ה
והשבית את הכמרים אשר נתנו מלכי יהודה ויקטר בבמות בערי יהודה ומסבי ירושלם ואת
המקטרים לבעל לשמש ולירח ולמזלות ולכל צבא השמים:

סנהדרין דף קב:

בי רב אשי אוקי אשלשה מלכים. אמר למחר נפתח בחברין. אתא
מנשה איתחזי ליה בחלמיה. אמר חברך וחבירי דאבוך קרית לן מהיכא בעית
למישרא המוציא אמר ליה לא ידענא. אמר ליה מהיכא דבעית למישרא המוציא לא
גמירת, וחברך קרית לן אמר ליה אגמריה לי, ולמחר דרישנא ליה משמך בפירקא.
אמר ליה מהיכא דקרים בישולא. אמר ליה מאחר דחכימתו כולי האי, מאי טעמא קא
פלחיתו לעבודה זרה אמר ליה אי הות התם הות נקיטנא בשיפולי גלימא ורהטת
אבתראי. למחר אמר להו לרבנן נפתח ברבוותא.

שקלים פרק א הלכה א

א"ר אבא בר אחא אין את יכול לעמוד על אופי' של אומה זו נתבעין לעגל ונותנין נתבעין
למשכן ונותנין תנא ריב"ח הדא מתניתא { שמות כה } ועשית כפורת זהב טהור יבא זהב של
כפורת ויכפר על זהב של עגל

סנהדרין דף סג:

יודעין היו ישראל בעבודה זרה שאין בה ממש, ולא עבדו עבודה זרה אלא להתיר להם
ערוות בפרהסיא. מתיב רב משרשיא {ירמיהו י"ז} כזכר בניהם מזבחותם וגו',
ואמר רבי אלעזר כאדם שיש לו געגועין על בנו בתר דאביקו ביה.

תנחומא - כי תשא סימן טז

פ' א (טז) ויתן אל משה ככלתו לדבר אתו, ככלתו כתיב, אמר רשב"ל אסור לתלמיד חכם
להורות הלכה בצבור עד שיהו דברי תורה עריבין על שומעיהם ככלה הזו
שהיא עריבה על בעלה ומתאווה להיות שומע את דבריה, א"ר לוי אמר רשב"ל מה הכלה הזו
מקושטת בעשרים וארבעה מיני תכשיטין, כך ת"ח צריך להיות פקח וזריז בעשרים
וארבעה ספרים, ד"א ככלתו מה כלה הזו צנועה בבית אביה ואינה מפרסמת עצמה עד
שתכנס לחופה לומר כל מי שיודע בי כלום יבוא ויעיד כך ת"ח צריך להיות צנוע ומפורסם
במעשים טובים....חרות מהו חרות ר' יהודה ור' נחמיה ורבנן, ר' יהודה אמר
חירות מן הגלות ור' נחמיה אמר חירות מן מלאך המות, ורבנן אמרי חירות מן היסורין, רבי
אליעזר בנו של ר"י הגלילי אומר אם יבוא מלאך המות ויאמר לפני הקב"ה לחנם בראתני
בעולם הזה, הקב"ה א"ל על כל העו"ג השלטתיך חוץ מן אומה זו שנתתי לה חירות על
הלוחות, ומנין שהוא כך דכתיב (תהלים פב) אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם
חבלתם מעשיכם אכן כאדם תמותון.